

УДК 316.74:796

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Лукашук Віталій Ігорович – доктор соціологічних наук, доцент, декан соціологічного факультету Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Статтю присвячено аналізу ефективності державної політики щодо формування здорового способу життя населення України засобами фізичної культури і спорту. Визначено обставини, що заважають повною мірою використовувати фізичну культуру і спорт як дієвий засіб фізичного і духовного оздоровлення нації. Проаналізовано виконання деяких програм розвитку фізичної культури і спорту. Зазначено, що в Україні національна система фізичного виховання, пропаганда здорового способу життя знаходяться поза фокусом державної політичної домінанти. Запропоновано деякі рекомендації щодо підвищення ефективності державної політики в галузі фізичної культури і спорту.

Ключові слова: фізична культура, спорт, здоров'я нації, здоровий спосіб життя, державна політика.

Статья посвящена анализу эффективности государственной политики по формированию здорового образа жизни населения Украины средствами физической культуры и спорта. Определены причины, которые препятствуют в полной мере использовать физическую культуру и спорт как действенное средство физического и духовного оздоровления нации. Проанализировано выполнение некоторых программ развития физической культуры и спорта. Подчеркнуто, что в Украине национальная система физического воспитания, пропаганда здорового образа жизни находятся вне фокуса государственной политической доминанты. Предложены некоторые рекомендации по повышению эффективности государственной политики в области физической культуры и спорта.

Ключевые слова: физическая культура, спорт, здоровье нации, здоровый образ жизни, государственная политика.

The article analyzes the effectiveness of public policy in the field of healthy lifestyle formation of the population of Ukraine through the means of physical culture and sports. The factors that hinder full use of physical culture and sports as an effective way of physical and spiritual recovery of the nation are identified. The implementation of some programs in the field of physical culture and sports is analyzed. It is emphasized that in Ukraine national system of physical education, promotion of healthy lifestyle is out of focus of the public policy. Recommendations that can help to improve the effectiveness of public policy in the field of physical culture and sports are offered.

Keywords: physical culture, sport, health of nation, healthy lifestyle, public policy.

У сучасному світі зростає усвідомлення ролі спорту як фактору вдосконалення природи людини і суспільства. Здоровий спосіб життя в цілому, фізична культура і спорт, зокрема, стають соціальним феноменом, об'єднуючою силою і національною ідеєю, що сприяє розвитку сильної держави і здорового суспільства. У багатьох закордонних країнах фізкультурно-оздоровча і спортивна діяльність органічно поєднує зусилля держави, його урядових, суспільних і приватних організацій, установ і соціальних інститутів. Розвитком спорту в різних територіальних одиницях, насамперед у містах, займаються муніципальні органи, а на місцях – комуни і громади, що витрачають на це від 1 до 3 % своїх загальних бюджетів, створюють і здійснюють спільно зі спортивними організаціями муніципальну і комунальну спортивну політику [1].

Кінець ХХ століття в багатьох країнах став періодом модернізації і будівництва сучасних спортивних споруд. На зовсім нових економічних і правових відносинах створюються ефективні моделі фізкультурно-спортивного руху, активно впроваджуються такі маловитратні поведінкові програми, як «Джонсон і Джонсон», «Здоров'я заради життя», «Здорове серце», «Життя – будь у ньому», що спрямовані на формування моральної відповідальності особистості за стан власного здоров'я і способу життя, що не в останню чергу визначено негативними демографічними процесами, що відбуваються в останні роки. Загальносвітовою тенденцією є також колосальне зростання інтересу до спорту вищих

досягнень, що відбиває фундаментальні зрушення в сучасній культурі. Процеси глобалізації деякою мірою були стимульовані і розвитком сучасного спорту, особливо олімпійського.

Проведений аналіз наявних літературних джерел за досліджуваною тематикою показує, що в нових соціально-економічних умовах поки ще немає глибоко продуманої і широко розробленої наукової бази щодо питань, які стосуються відродження інтересу, насамперед молоді, до занять фізичною культурою і спортом. Але ж норми і звички, зразки соціально схвалюваної поведінки, що існують серед населення, мають величезне значення як для наукового осмислення процесів, що відбуваються, так і для практичної роботи. Соціально-економічну роль спорту як значущого суспільного явища розкрито в працях Н. Візітея, Ю. Мічуди, Л. Лубишевої, Ю. Фоміна, В. Паначова та ін. Питання державного регулювання у сфері фізичної культури і спорту розглядаються в монографії В. Безкровної [2]. Але залишаються незрозумілими причини незадовільного залучення населення до занять спортом і заходи щодо їхнього подолання.

Мета цієї статті – проаналізувати ефективність державної політики щодо формування здорового способу життя населення нашої країни засобами фізичної культури і спорту.

У розвинених країнах спорт на всіх своїх рівнях є універсальним механізмом оздоровлення людей, способом їхньої самореалізації, самовираження і розвитку, а також засобом боротьби проти асоціальних явищ. Саме тому за останні роки місце спорту в системі цінностей сучасної культури різко зросло. Світовий спортивний рух, складовою частиною якого є й український спорт, став одним із наймогутніших і масових міжнародних рухів. До олімпійського спортивного співтовариства входять понад 200 країн світу.

У сучасному світі спостерігається стійка тенденція підвищення соціальної ролі фізичної культури і спорту, яка виявляється:

- у підвищенні ролі держави в підтримці розвитку спорту, суспільних форм організації і діяльності в цій сфері;
- у широкому використанні спорту в профілактиці захворювань і зміцненні здоров'я населення;
- у подовженні активного творчого довголіття людей;
- в організації дозвіллевої діяльності й у профілактиці асоціальної поведінки молоді;
- у використанні спорту як важливого компонента морального, естетичного й інтелектуального розвитку учнівської молоді;
- у залученні до занять спортом працездатного населення;
- у використанні спорту в соціальній і фізичній адаптації інвалідів, дітей-сиріт;
- у різкому збільшенні зростання доходів від спортивних видовищ і спортивної індустрії;
- у зростаючому обсязі спортивного телерадіомовлення і ролі телебачення в розвитку фізичної культури і спорту й у формуванні здорового способу життя;
- у розвитку фізкультурно-оздоровчої і спортивної інфраструктури з урахуванням інтересів і потреб населення;
- у різноманітні форм, методів і засобів, що пропонуються на ринку фізкультурно-оздоровчих і спортивних послуг.

За часи соціально-економічних перетворень у нашій країні створилась ситуація недооцінювання державою і суспільством оздоровчої, виховної і соціальної ролі фізичної культури і спорту. Це призвело до тривожної ситуації у фізичному і духовному здоров'ї нації. Середня тривалість життя в Україні зменшилася на 3,5 роки і складає у чоловіків 61,2 року, у жінок – 72,7 року. За тривалістю життя український чоловік займає 135 місце, а жінка – 100 місце у світі. Серед основних причин смертності працездатного населення – травматизм, нещасні випадки, хвороби системи кровообігу, органів дихання і травлення, а також злоякісні пухлини. На території України за 6 останніх років втрати працездатного населення внаслідок передчасної смерті від отруєнь зросли в 2,6 рази (від отруєння алкоголем – більш ніж у 4 рази), від вбивств – у 2,2 рази, від самогубств – у 1,8 рази. З 1990 року в Україні спостерігається стійке погіршення епідеміологічної ситуації у зв'язку з туберкульозом. В Україні 1,3 млн. інвалідів, серед яких 60 % – у працездатному віці [3, с. 1].

При цьому особливу тривогу викликає погіршення здоров'я дітей і підлітків, половина з яких має хронічні захворювання, причому недостатня рухова активність провокує у них хвороби серцево-судинної і кістково-м'язової систем. Через низький рівень стану здоров'я багато дітей шкільного віку сьогодні цілком відлучені від занять фізичною культурою. Уперше за 40 років лікарі зіткнулися з проблемою гіпотрофії юнаків призовного віку, що відбивається на комплектуванні Збройних сил здоровим контингентом.

Протягом останніх років спостерігається високий рівень виробничого травматизму, зокрема з летальним кінцем. У перші роки реформ значна частина населення знаходилася у стані затяжного психоемоційного і соціального стресу, що призвело до зростання випадків депресій, реактивних неврозів і суїциду, алкоголізму, тютюнокуріння, наркоманії, антисоціальних спалахів, злочинності. Понад 10 % населення України потребує психотерапевтичної допомоги [3].

У країні все більш загострюється проблема паління. Стрімко збільшується питома вага підлітків, що палять. Досить сказати, що сьогодні кожен десятий школяр залежний від тютюну і має ті чи інші ознаки хвороб, пов'язаних з палінням. Поширеність в Україні тільки побутового пияцтва складає 20 %. Загальна захворюваність осіб, що зловживають алкоголем, у 2 рази вище, ніж осіб, що не вживають спиртні напої. Зловживання алкоголем є причиною більш 70 % нещасливих випадків [3]. Загрозливі розміри набуває немедичне вживання наркотичних засобів, психотропних і одурманюючих речовин. Особливо тривожна тенденція «омолодження» наркоманії. У найближчі 3–5 років варто очікувати різкого збільшення смертності серед хворих наркоманією і зростання злочинності, пов'язаної з наркотиками.

Усе це свідчить про те, що в Україні назріла критична ситуація щодо стану людського ресурсу. Її розвитку сприяють високий рівень бідності українців, соціальна невпорядкованість, проблеми зайнятості, незадовільний стан справ з охороною здоров'я, розширення масштабів дитячої бездоглядності, безпритульності і соціального сирітства. За фізичним станом людського потенціалу Україна істотно відстає від передових країн. При цьому національна система фізичного, духовного і морального оздоровлення населення, пропаганда здорового способу життя з виходом на індивідуальну самосвідомість і оперативний контроль за станом здоров'я знаходиться поза фокусом державної політичної домінанти.

Необхідно зупинити погіршення здоров'я нації і тенденцію депопуляції населення, ужити радикальних заходів щодо якісного поліпшення людського ресурсу, формування здорового способу життя, нових ціннісних орієнтирів, що включають високий рівень патріотизму і неприйняття шкідливих звичок. Якщо не реалізувати ці міри сьогодні, то завтра виникне реальна загроза національній безпеці України.

Фізична культура і спорт є найбільш універсальним засобом фізичного і духовного оздоровлення нації, але треба визнати, що їхні можливості не використовуються повною мірою. Це зумовлено багатьма обставинами. По-перше, десятиліттями сфера фізкультури і спорту фінансувалася за залишковим принципом, тому що недооцінювалася роль людського фактору в розвитку суспільства. По-друге, з розпадом СРСР припинила існування відомчо-територіальна модель фізкультурно-спортивного руху, що працювала в умовах старої системи досить ефективно. Спортивні організації втратили велику частину фінансування з держбюджету, позабюджетних джерел і практично всі засоби з профспілкового бюджету, у результаті чого відбулися негативні зміни у фізкультурно-оздоровчій і спортивній роботі за місцем проживання, у навчальних закладах, у трудових і виробничих колективах. Розрахунки фахівців показують, що на профілактику захворювань засобами фізичної культури і спорту з бюджетних коштів виділяється в 22 рази менше, ніж на лікування і лікарське забезпечення [3, с. 6]. По-третє, з 1991 р. продовжується тенденція скорочення мережі фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд. Під виглядом економічної недоцільності підприємства й організації відмовляються від спортивних і оздоровчих об'єктів, закривають, продають, передають їх іншим власникам чи використовують не за призначенням. За останні десять років мережа фізкультурно-спортивного обладнання скоротилася на 20 %. У середньому рівень забезпеченості населення спортивним обладнанням від соціальних нормативів складає лише 19 % (наприклад, забезпеченість спортзалів у 2,7 рази нижче, ніж в Японії; в 2,1 рази нижче, ніж в Італії). Такий самий низький рівень забезпеченості (18 %) характерний і для стадіонів (6,1 %), басейнів (6,9 %), спортивного обладнання (10,1 %). Сьогодні існує реальна проблема ефективного завантаження фізкультурно-спортивних споруд [4, с. 14]. Після розпаду СРСР для деяких видів спорту в Україні немає сучасних, технічно оснащених спортивних баз, на яких можна готуватися до виступів на Олімпійських іграх і найбільших міжнародних змаганнях. У десятки разів знижені обсяги вітчизняного виробництва спортивних товарів. Для інвесторів, готових вкладати кошти у фізичну культуру і спорт, не створені відповідні умови. По-четверте, багаторазове підвищення вартості фізкультурних і спортивних послуг зробило недоступними установи фізичної культури і спорту, туризму і відпочинку для більшості населення нашої країни. До фізкультурно-спортивної діяльності сьогодні залучено всього 8–10 % українських громадян, тоді як в економічно розвинених країнах світу цей показник досягає 40–60 %. Причому, якщо в цих країнах оздоровчими спортивними програмами охоплена приблизно рівна кількість чоловіків і жінок, то в Україні, за соціологічними опитуваннями [4, с. 16], фізкультурою і спортом займаються 12 % чоловіків і всього 5,1 % жінок. По-п'яте, за роки реформ у країні практично не велася пропаганда здорового способу життя і цінностей фізичної культури і спорту. Не був сформований ідеал фізичного здоров'я як найважливішої складової способу життя і суспільного престижу країни. Здоровий спосіб життя людей не набув моральної цінності й міри як один з напрямів державної політики і виховної функції громадських організацій, професійних і творчих союзів, засобів масової інформації, особливо телебачення. По-шосте, зведена до мінімуму науково-дослідна діяльність. Продовжується відтік кваліфікованих фахівців, тренерів і спортсменів за кордон, що, з одного боку, зумовлено високим рівнем їхньої професійної підготовленості, затребуваністю на світовому рівні, з іншого боку – відсутністю умов для повноцінної роботи в Україні.

Сьогодні до свідомості різних верств населення мають бути повернені поняття про те, що фізична активність і спорт, особливо для дітей і молоді, – необхідна і найважливіша умова розвитку розуму і тіла, що фізична активність і заняття спортом «для себе» покращують якість життя, знімають стрес, підвищують працездатність. У теперішній час існує об'єктивна необхідність глибоких перетворень у сфері фізичної культури і спорту на всіх державних рівнях управління. Консолідація українського суспільства може спиратися, зокрема на розроблені комплексні програми масового розвитку сфери фізичної культури і спорту.

Основними завданнями державної політики на муніципальному рівні в галузі фізичної культури і спорту сьогодні мають стати:

- вдосконалення функціонування сфери фізкультурно-оздоровчих і спортивних послуг на основі багатоканального фінансування;
- вивчення потреб населення міст у заняттях фізичною культурою і спортом і формування на їхній основі обов'язків системи державного забезпечення населення соціально значущими послугами у підтримці здорового способу життя;
- розробка і вдосконалення нормативно-правової бази у частині введення мінімальних стандартів для послуг фізичної культури і спорту;
- формування і покращення матеріально-технічної бази, визначення оптимальної структури спортивних споруд різноманітного профілю і майданчиків для неорганізованих масових занять фізичною культурою і спортом у містах;
- формування ринку фізкультурно-оздоровчих послуг, розширення їхньої номенклатури, зниження вартості й підвищення якості;
- розробка програми державного будівництва і державного підприємництва у сфері фізичної культури і спорту.

Враховуючи зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на функціонування спорту, слід відзначити, що розвиток ринку цієї сфери послуг для населення відбувається нерівномірно й неактивно. На стан фізичної культури і спорту також впливають внутрішні протиріччя між старими та новими організаційними структурами і функціями, що вони виконують; між цілями шкільного фізичного виховання й існуючою практикою проведення уроків фізичної культури в школах; між успішними виступами українських збірних студентських спортивних команд і рівнем масових студентських змагань тощо. Безумовно, в останні роки спостерігаються деякі позитивні моменти у фізкультурно-спортивному русі. З'явилися нові форми фізкультурно-оздоровчої роботи з ринковими механізмами розвитку. У нових соціально-економічних умовах, залучаючись до нових моделей поведінки, виробничих відносин, дозвілля, при подорожчанні ліків, медичних і освітніх послуг, деякі категорії громадян змінюють байдужість на активний інтерес до здорового способу життя. Але така зацікавленість, на жаль, ще не набула рис стійкої й цілісної системи поведінки. В уявленнях українських громадян про здоровий спосіб життя присутні стандарти і стилі, успадковані або запозичені з різних історичних систем і різних культур, а тому вони інколи несумісні між собою. Тим важливіше державне втручання в цей процес, оскільки корекція індивідуальних переваг також є важливою функцією держави. Відсутність економічних передумов не може бути приводом для бездіяльності. Неможливо спочатку забезпечити економічне зростання, а потім на його основі в «пожежному порядку» вирішувати проблеми зміцнення здоров'я громадян і здорового способу життя.

Мова йде про корінну зміну соціального статусу фізичної культури і спорту як однієї зі складових національної ідеї, що формує здоровий спосіб життя людей і престиж України. Держава повинна ставитися до розвитку фізичної культури і спорту як до соціально значущої діяльності, що забезпечує й безпеку країни, і життєздатність її населення. Як носій суспільних інтересів, держава має сформувати загальнонаціональну модель фізкультурно-спортивного руху і актуалізувати прагнення громадян України до здорового способу і високої якості життя. Потрібно законодавчо закріпити ефективні економічні заходи, що затверджують у суспільстві культ здорового тіла, здорового духу, здорових традицій і здорового життя. Соціальний ефект від такої політики може бути досягнуто тільки за умови масового залучення до занять фізичною культурою і спортом українських громадян.

Реалізацію ефективних засобів спортивно-масової роботи стримує недосконала законодавча база. Закон «Про фізичну культуру і спорт» ухвалено ще у 1993 році, після чого з'явилась велика кількість законодавчих актів. Тому сьогодні в ньому неповно відображені питання професійного спорту, антидопінгового законодавства, земельні питання, статус юнацько-дитячих спортивних шкіл і резервного спорту як такого. Нечітко окреслено фігурантів українського спортивного руху.

Слід зазначити, що в умовах політичної нестабільності в Україні не виконуються укази Президента, програми розвитку спорту, інші законодавчі акти. Розглянемо ефективність виконання одного з основних документів – Указу Президента «Про національний план дій щодо реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту» [5]. У ньому читаємо: внести в тримісячний строк у

встановленому порядку на розгляд Верховної Ради проект нової редакції Закону «Про фізичну культуру і спорт». Планувалося, що Закон буде прийнято до 1 січня 2007 року, але цього не відбулося і досі. Цим указом затверджено також Державну програму розвитку фізичної культури і спорту на 2007–2011 роки [6]. Аналіз змісту цієї програми показує, що вона є абсолютно безсистемною і не спирається ані на законодавчу базу, ані на реальне фінансування, тому заздалегідь було очевидно, що її виконання неможливо так само, як і виконання попередньої програми [7], яка була розрахована на період з 1999 до 2005 року і розроблена також на основі застарілого Закону України «Про фізичну культуру і спорт». Програма визначала необхідні зміни в підходах суспільства до забезпечення здоров'я людини як найвищої гуманістичної цінності та пріоритетного напрямку державної політики.

Зазначена мета передбачала реалізацію найактуальніших завдань:

- сприяння духовному та фізичному розвитку молоді, виховання у неї почуття громадянської свідомості й патріотизму, бажання активно сприяти затвердженню державності в Україні;
- розвиток фізкультурно-спортивного руху в Україні з урахуванням змін в усіх сферах громадського життя та ціннісних орієнтирів населення країни;
- забезпечення переорієнтування практичної діяльності галузі на пріоритетну проблему – зміцнення здоров'я різних верств населення засобами фізичного виховання та спорту;
- створення умов для задоволення потреб кожного громадянина України у підвищенні рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку;
- виховання у населення країни відповідних мотиваційних характеристик і поведінки, активної соціальної орієнтації на здоровий спосіб життя;
- забезпечення передових позицій у міжнародному спортивному русі, спорті вищих досягнень, підвищення міжнародного авторитету України у світовій співдружності.

Аналіз виконання цієї програми показав, що з 53-х завдань Цільової програми, покладених на Держкомспорт, було виконано лише 34. Ще нижчий відсоток завдань програми, виконаних Міністерством освіти і науки. Він становить 4 завдання з 10. Міністерством агропромполітики виконано 3 завдання з 10. Взагалі не виконувалися (2 із 2) завдання МЧС України [8]. Причини такого стану речей пов'язані насамперед з відсутністю необхідного фінансового забезпечення. Через це не було виконано 28 із 45 завдань програми.

Аналіз виконання програм показує також, що існуюча в країні законодавча база не повністю забезпечує вирішення нагальних питань. Звідси висновок – необхідно проаналізувати ефективність законодавчих актів, змінити програмні підходи пріоритетних напрямів розвитку фізичного виховання, фізичної культури та спорту, щоб забезпечити належне функціонування галузі.

Таким чином, на підставі проведеного аналізу можна констатувати, що державна політика щодо розвитку спортивних практик в нашій країні малоефективна. На наш погляд, це, в тому числі, зумовлено відсутністю цілісної концепції формування здорового способу життя, системності і взаємозв'язку зусиль різних структур і організацій, дещо застарілі заходи, розраховані на іншу суспільно-економічну ситуацію тощо.

Розглядаючи спорт як пріоритетний напрям державної політики можна запропонувати деякі рекомендації щодо підвищення її ефективності в Україні:

1. Сприяти підвищенню соціального статусу фізичної культури і спорту як однієї з складових національної ідеї. Пропагувати цінності фізичної культури і спорту, формувати ідеал фізичного здоров'я в ЗМІ, в межах державної інформаційно-пропагандистської кампанії. Формувати суспільну думку, що сприяє підвищенню відповідальності батьків за фізичне здоров'я своїх дітей. Це дозволить долучити до занять фізичною культурою та спортом молодь та юнацтво, що матиме довгостроковий позитивний вплив на здоров'я населення України в цілому.

2. Залучати до розвитку оздоровчого спорту кошти з позабюджетних джерел (наприклад, за допомогою проведення лотерей, залучення спонсорів, встановлення податкових пільг тощо). Пропагувати економічні та соціальні результати збільшення витрат на фізичну культуру і спорт серед вітчизняних підприємців, господарських керівників, трудових колективів.

3. Сприяти впровадженню нових ефективних форм спортивного дозвілля, доступного для всіх верств населення. Проводити моніторинг змін у сфері фізичної культури і спорту, що впливають на здоровий спосіб життя населення України. Це дозволить своєчасно вносити зміни до виконання запланованих програм.

Література:

1. Якубов Ю. Д. Модели государственной политики в области спорта / Ю. Д. Якубов // Вестник экономики, права, социологии. – 2012. – 4. – С. 211 – 213.
2. Бескровная В. А. Государственное регулирование и управление в сфере физической культуры и спорта : монография / В. А. Бескровная. – Великие Луки, 2006. – 360 с.
3. Копа В. М. Соціальна цінність модусу здоров'я : автореф. дис ... канд. філос. наук : 09.00.03 / Вадим Михайлович Копа; Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2005. – 18 с.
4. Батюк А.М., Ляшок О.Г. Проблеми визначення пріоритетів у галузі фізкультурно-оздоровчої роботи / А. М. Батюк // Фізична культура і спорт. – 2007. – № 2. – С. 12 – 17.
5. Указ Президента № 667/2006 «Про національний план дій щодо реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту» від 2 серпня 2006 р. [Електронний ресурс] // Управління комп'ютеризованих систем Апарату Верховної Ради України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/667/2006> (12.01.2014). – Назва з екрану.
6. Постанова кабінету міністрів України № 1594 від 15 листопада 2006 р. «Про затвердження Державної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2007-2011 роки» [Електронний ресурс] // Управління комп'ютеризованих систем Апарату Верховної Ради України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1594-2006-п> (12.01.2014). – Назва з екрану.
7. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» – К.: Держкомспорт України, 1998. – 46 с.
8. Бородін Ю. Чи можна бути здоровим за 20 копійок на рік? [Електронний ресурс] / Ю. Бородін // Дзеркало тижня. – 2002. – № 21. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/HEALTH/chi_mozhna_buti_zdorovim_za_20_kopiyok_na_rik.html (05.01.2014). – Назва з екрану.